LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

LAUSUNTO
Asianumero: UTP 16/2024 vp
Päivämäärä: 27.5.2024

Suvi Lahtikankare
Verkko- ja paikannusosasto, Verkkojen hallintayksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö

JULKINEN

Eduskunnan puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Liikenne ja viestintäministeriön lausunto valtioneuvoston selvityksestä: GPS-häiriöt Suomessa ja Suomen lähialueilla (UTP 16/2024 vp)

Eduskunnan puolustusvaliokunta pyytää asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista lausuntoa asiassa UTP 16/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: GPS-häiriöt Suomessa ja Suomen lähialueilla. Puolustusvaliokunta toivoo selvitystä GPS-häiriöistä Suomessa ja sen lähialueilla ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta näkökulmasta. Liikenne- viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on kuluvan vuoden aikana saanut kasvavassa määrin ilmoituksia GPS-häiriöistä ilma-aluksista Suomen ulkopuolelta ja myös Suomen alueelta. Suomen alueella havaituista häiriöistä raportoivat Liikenne- ja viestintävirastolle tyypillisesti lennonvarmistusorganisaatiot sekä suomalaiset lentoyhtiöt, jotka raportoivat virastolle myös ulkomailla havaitsemistaan häiriöistä. Häiriöillä ei ole ollut vaikutuksia lentojen turvalliseen suorittamiseen, sillä varsinkin nykyaikaisissa liikennelentokoneissa on useita vaihtoehtoisia navigointijärjestelmiä ja lennoille on etukäteen määritelty myös varakentät, joille voidaan laskeutua myös GPS-häiriötilanteissa. Liikenne- ja viestintävirasto julkaisi tiedotteen yleis- ja harrasteilmailijoille, jossa nostettiin esille GPS-häiriöriski erityisesti Kaakkois-Suomen alueella lentäessä. Häiriöt tulevat Venäjältä.

Häiriöiden lisäännyttyä Suomenlahden yllä, Liikenne- ja viestintävirasto on tunnistanut kasvaneen riskin häiriöille merenkulussa ja huviveneilyssä erityisesti itäisellä Suomenlahdella. Virasto julkaisi veneilykauden alkuun kohdennetun tiedotteen GPS-häiriöihin varautumisesta veneilyssä ja merenkulussa. Rajavartiolaitoksen kanssa valmisteltiin myös yhteinen kirje varustamoille ja veneilijöille toimintamallien kertaamisen tärkeydestä sekä harjoittelusta tilanteissa, joissa satelliittipaikannuksessa ilmenee häiriöitä.

Maanpinnalla käytettävien paikannussovellusten kannalta tilanne on ollut normaali ja maanpäällisten radiohäiriöilmoitusten määrät ovat olleet vähäisiä, ollen alle 10 vuodessa. Kansalaisten älylaitteissa havaittaville paikannusvirheille löytyy yleensä luonnollinen selitys esimerkiksi ympäristön katveista tai lähellä olevista sähkö- tai radiolaitteista johtuen. Paikannusvirheitä voivat aiheuttaa myös pienitehoiset jammerit, joita Liikenne- ja viestintävirasto

havaitsee monitoroinnissaan säännöllisesti. Häiriötilanteet ovat maanpinnalla usein hyvin paikallisia ja ohimeneviä.

Suvi Lahtikankare
Hallitussihteeri
Liikenne- ja viestintäministeriö